View the original article

سیاسی

هیئت امنیتی بلندپایه عراقی در میانه فشار آمریکا بر مسیرهای تجاری ایران وارد تهران شد

رادیو فردا

۰۷/آذر/۱۴۰۵

گذرگاه مرزی شیخ صله

هم‌زمان با تشدید کنترل دولت عراق بر گذرگاه‌های مرزی و افزایش فشار آمریکا برای محدود کردن مسیرهای تجاری ایران، یک هیئت بلندپایهٔ امنیتی عراق وارد تهران شد.

دفتر مشاور امنیت ملی عراق روز شنبه هفتم آذر در اطلاعیه‌ای اعلام کرد که قاسم العبودی، مشاور امنیت ملی این کشور، به‌عنوان فرستادهٔ نخست‌وزیر عراق برای دیدار با مقام‌های جمهوری اسلامی وارد تهران شده است، اما جزئیات بیشتری دربارهٔ مأموریت او ارائه نداد.

یاسر عبدالزهرا حجاج، سفیر عراق در ایران، نیز در شبکهٔ اجتماعی ایکس از مذاکرات این هیئت دربارهٔ موضوعاتی با «اهمیت راهبردی و حساسیت بالا» خبر داد.

به‌گفتهٔ او، مبارزه با تروریسم و قاچاق، کنترل مرزها و چشم‌انداز همکاری‌های امنیتی میان بغداد و تهران از مهم‌ترین محورهای این مذاکرات است.

سفیر عراق همچنین نوشت که این نشست «ممکن است بیش از یک پیام در خود داشته باشد»، اما توضیح بیشتری در این زمینه نداد.

سفر این هیئت در شرایطی صورت می‌گیرد که اقدامات دولت عراق برای مقابله با قاچاق نفت، در اختیار گرفتن گذرگاه‌های مرزی و محدود کردن فعالیت گروه‌های شبه‌نظامی مورد حمایت جمهوری اسلامی، با حمایت علنی دولت دونالد ترامپ و اکنون با واکنش هشدارآمیز تهران همراه شده است.

محمد مخبر، که از او به‌عنوان مشاور و دستیار مجتبی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی، یاد می‌شود، روز شنبه در پیامی در شبکهٔ اجتماعی ایکس با اشاره به روابط تهران و بغداد نوشت که ایران در سخت‌ترین روزها در کنار مردم عراق بوده و این پیوند ایجاب می‌کند که بغداد در موضوع مرزها هوشیار باشد.

او از مقام‌های عراقی خواست به «ابزار دست دشمنان اسلام» و مجری سیاست‌های دونالد ترامپ تبدیل نشوند.

این اظهارات یک روز پس از آن مطرح شد که رئیس‌جمهور آمریکا از اقدامات علی الزیدی برای گسترش اقتدار دولت مرکزی در سراسر عراق حمایت کرد.

آقای ترامپ روز جمعه در شبکهٔ اجتماعی تروث سوشال نوشت که ایالات متحده از تلاش‌های نخست‌وزیر عراق برای جلوگیری از قاچاق نفت این کشور، پایان دادن به فساد و قرار گرفتن تمامی سلاح‌ها تحت کنترل انحصاری دولت حمایت می‌کند.

بیشتر در این باره:

رئیس‌جمهور آمریکا از تلاش نخست‌وزیر عراق برای گسترش اقتدار دولت مرکزی حمایت کرد

به گزارش رویترز، اقدامات اخیر نخست‌وزیر عراق، دولت این کشور را به رویارویی هم با گروه‌های شبه‌نظامی مورد حمایت ایران و هم با مقام‌های اقلیم کردستان کشانده است.

علی الزیدی روز سه‌شنبه سوم آذر دستور داد کنترل تمامی گذرگاه‌های مرزی اقلیم کردستان به نهادهای دولت فدرال واگذار شود. او همچنین دستور داد مدیریت شماری از میدان‌های نفتی تحت کنترل نیروهای امنیتی اقلیم در استان‌های کرکوک، دیاله، نینوا و صلاح‌الدین به وزارت نفت عراق سپرده شود.

یک روز بعد، دادگاه عالی عراق استقرار نیروهای فدرال در تمامی مرزهای بین‌المللی این کشور، از جمله مرزهای اقلیم کردستان، را مجاز دانست.

فرماندهی نیروهای مرزبانی عراق نیز روز پنجشنبه از بسته شدن دو گذرگاه غیررسمی تحت ادارهٔ اقلیم کردستان، گذرگاه پشته در مرز ایران و گذرگاه الولید در مرز سوریه، خبر داد.

در هفته‌های اخیر نیز فعالیت شماری از گذرگاه‌های مرزی عراق با ایران متوقف شده بود.

پیشتر، ۱۷ آبان، فؤاد حسین، وزیر خارجه عراق، گفته بود که وزارت خزانه‌داری آمریکا از دولت عراق خواسته است تمامی گذرگاه‌های مرزی با ایران به‌جز دو گذرگاه، یکی در اقلیم کردستان و دیگری در سایر

مناطق عراق، مسدود شوند.

ایالات متحده که از تیرماه محاصرهٔ دریایی بنادر ایران را از سر گرفته، در ماه جاری میلادی نیز از تشکیل کارگروهی با نام «دروازهٔ آهنین» برای محدود کردن انتقال تسلیحات و کالاهای تحت تحریم از طریق مرزهای زمینی ایران و دریای خزر خبر داد.

با این حال، دولت عراق تاکنون اعلام نکرده است که درخواست واشینگتن برای مسدود کردن اکثر گذرگاه‌های مرزی با ایران را پذیرفته است یا نه.

بغداد اقدامات اخیر خود را در چارچوب مبارزه با قاچاق و اعمال حاکمیت دولت مرکزی بر مرزها و منابع اقتصادی عراق توصیف کرده است.

در شرایطی که محاصرهٔ دریایی ایران توسط ارتش آمریکا همچنان ادامه دارد، محدودیت‌های بیشتر در مرزهای زمینی ایران با عراق می‌تواند پیامدهای اقتصادی مهمی برای ایران داشته باشد.

حسن رستم‌زاد، معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار کرمانشاه، اعلام کرده است که در پی توقف موقت فعالیت تجاری گذرگاه مرزی شیخ صله، حدود ۳۰۰ کامیون حامل کالاهای صادراتی ایران به دیگر گذرگاه‌های مرزی هدایت شده‌اند.

او در عین حال و در پی انتشار خبرهای متناقض از وضعیت گذرگاه‌های مرزی ایران و عراق، در گفت‌وگو با خبرگزاری ایرنا تأکید کرده است که فعالیت‌های صادرات، واردات و ترانزیت کالا در سه گذرگاه خسروی، پرویزخان و شوشمی بدون محدودیت و مطابق روال گذشته ادامه دارد.

بیشتر در این باره:

نیروهای جایگزین دولت عراق وارد منطقه تحت کنترل گروه مورد حمایت ایران شدند

در همین حال، شبکهٔ روداو، مستقر در اقلیم کردستان عراق، نیز روز جمعه گزارش داد که بسته شدن گذرگاه مرزی «پشته» در استان حلبچهٔ اقلیم کردستان حدود هزار و ۵۰۰ نفر را از منابع درآمد خود محروم کرده است.

بر اساس این گزارش، پیش از تعطیلی این گذرگاه روزانه حدود ۱۵۰ خودرو باری از آن تردد می‌کردند.

این تحولات در حالی رخ می‌دهد که عراق یکی از مهم‌ترین بازارهای صادراتی ایران است و تجارت زمینی با این کشور در پی اعمال محاصرهٔ دریایی اهمیت بیشتری یافته است.

حسن دانایی‌فر، دبیر ستاد توسعهٔ روابط اقتصادی ایران و عراق و سفیر پیشین تهران در بغداد، اوایل ماه جاری میلادی گفته بود که عراق سهم ۲۲ درصدی از صادرات غیرنفتی ایران دارد.

بر اساس آمار سازمان توسعهٔ تجارت ایران، حجم مبادلات تجاری دو کشور در سال ۲۰۲۵ حدود ۱۱ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار بوده است.

مهند سلوم، پژوهشگر شورای امور جهانی خاورمیانه، روز شنبه در گفت‌وگو با الجزیره، عراق را مهم‌ترین مسیر زمینی تجارت ایران در شرایط محاصرهٔ دریایی خواند و اقدامات اخیر بغداد را در راستای راهبرد فشار اقتصادی واشینگتن بر تهران ارزیابی کرد.

با تمام این اوصاف، اقدامات اخیر دولت عراق به گذرگاه‌های مرزی و مناطق تحت کنترل اقلیم کردستان محدود نمانده است.

دولت علی الزیدی در هفته‌های اخیر اقداماتی را نیز برای بازپس‌گیری کنترل منطقهٔ جرف الصخر در جنوب بغداد، از پایگاه‌های اصلی کتائب حزب‌الله، آغاز کرده است.

رویترز پیش‌تر به نقل از مقام‌های امنیتی و نفتی عراق گزارش داده بود که این گروه شبه‌نظامی مورد حمایت جمهوری اسلامی شبکه‌ای برای قاچاق نفت در این منطقه اداره می‌کرده که از سال ۲۰۲۱ نفت خام متعلق به دولت عراق به ارزش صدها میلیون دلار را قاچاق کرده است.

کتائب حزب‌الله این اتهام را رد کرده است.

در پی توافق میان دولت عراق و کتائب حزب‌الله که پای اسماعیل قاآنی، فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران، برای میانجیگری را هم به میان کشید، نیروهای دولتی وارد جرف الصخر شدند.

با این حال، روند خلع‌سلاح گروه‌های شبه‌نظامی مورد حمایت جمهوری اسلامی همچنان با موانع جدی مواجه است.

در همین حال، دولت عراق تحقیقات دربارهٔ قاچاق نفت از میدان‌های نفتی شمال این کشور را نیز گسترش داده است.

اقدامات دولت عراق در اقلیم کردستان با مخالفت شدید مقام‌های این اقلیم نیز مواجه شده است.

مسرور بارزانی، نخست‌وزیر اقلیم کردستان، تصمیم‌های اخیر دولت مرکزی را مغایر قانون اساسی عراق دانسته و هزاران نفر نیز روز پنجشنبه در اربیل در اعتراض به این اقدامات تجمع کردند.

در چنین شرایطی، دولت علی الزیدی از یک سو با فشار آمریکا برای مقابله با شبکه‌های اقتصادی و نظامی وابسته به جمهوری اسلامی روبه‌رو است و از سوی دیگر باید اختلافات داخلی بر سر حدود اختیارات دولت فدرال را مدیریت کند.

هنوز روشن نیست فرستادهٔ نخست‌وزیر عراق در مذاکرات خود با مقام‌های جمهوری اسلامی چه پیامی دربارهٔ تحولات اخیر منتقل خواهد کرد.

اما هم‌زمانی این سفر با هشدار علنی مشاور رهبر جمهوری اسلامی نشان می‌دهد که کنترل مرزها و مقابله با قاچاق، در کنار مسئلهٔ گروه‌های شبه‌نظامی تحت حکومت ایران، اکنون در کانون مناسبات تهران و بغداد قرار گرفته است.

بیشتر در این باره:

تشدید اختلافات بغداد و اقلیم کردستان؛ ارتباط آن با ایران چیست؟

این مطلب بخشی از:

© ۲۰۲۶ تمام حقوق این وب‌سایت، بر اساس مقررات کپی‌رایت، برای رادیو فردا محفوظ است.